

Upřímnost

(Namísto předmluvy)

Mám rád spisovatele, kteří mě nepřímo vybízejí, abych taky něco napsal. Stačí si přečíst pár stránek a začínám mít pocit, že i já jsem spisovatel, že stačí vzít tužku do ruky nebo si sednout k počítači. Ale pak se zas jako tolikrát předtím myšlenky rozpadnou. Opět nastává v hlavě prázdno, najednou mě nenapadá nic, co by stálo za to. Ke spisovatelům, kteří mě přímo okouzlili, patří Thomas Bernhard. Jeho naprostá upřímnost vede ke klamné domněnce, že stačí jen se rozhodnout nic nezatajovat a hned je o čem psát. Na chvíli se může zdát, jako by nebylo nutné nic jiného než se ke všemu přiznat, a z člověka je autor. Ale zbývá otázka, jestli takové upřímné vyznání vůbec bude někoho zajímat. Je to jen první a bezpodmínečný předpoklad. Když člověk píše se strachem, že se snad až příliš otevře, že se přece nemůže svěřovat všem, může na psaní rovnou zapomenout.

Jenže když se někdo rozhodne, že skončí s autocenzurou, má za sebou jen první krok. Pak musí následovat další. Jistě nemá smysl se svěřovat s banalitami, k nimž dojde každý druhý. Ale možná, že když se píše opravdu otevřeně, má to svůj smysl a nakonec to svědčí i o určité odvaze. Ta je pro psaní samozřejmě jednou z dalších základních podmínek. Zároveň však může

přinést roztržku s těmi nejbližšími – to když zjistí, jak je vidíte, jak to vlastně je s vašimi vztahy. Možná budou překvapeni, když po létech zjistí, jak je vnímáte a jaké city k nim ve skutečnosti chováte. Je nutné si tedy vše dobře rozmyslet, než se stanete „upřímným spisovatelem“. Není to totiž bez rizika.

Opustit „život ve lži“ je svým způsobem pozitivní krok, avšak je třeba myslet na následky. Upřímnost může přinést značné nepohodlí, můžete ztratit některé přátele, není ovšem vyloučené, že získáte jiné. Sám většinou upřímný být neumím, těžko se mi říkají nepříjemné věci, ale pak se zase svím, že jsem mlčel. Často prostě nemám chuť komplikovat si život, jenže tím víc si ho nakonec stejně zkomplikuju.

Co s tím? Od zítřka začínám. Každému vpálím všechno pěkně bez obalu. Jsem zvědav, co to způsobí, a taky, co tomu všichni řeknou.

Jen pokračujte, pane učitelí

Učitel Vašků byl blbec, to jsme pochopili hned v první třídě. Učil přírodopis, ale nic o něm nevěděl. Holky se snažil zaujmout tím, že před nimi překousl žízalu nebo spolknul chrousta. Učil taky vaření, ale to jsme si už vůbec neuměli představit. Protože takové prase, jako byl on, se těžko někde najde. Vzpomínám si, že nosil usmolenou košili a rozšmajdané boty, pro které jsme mu přezdívali Čochtan. Jednou jsem ho viděl, jak vyřešil napůl utrženou záložku u kalhot tím, že na ni šlápnul a urval ji celou. Místní zubař vzpomínal, že mu někdo přinesl umělé zuby, které našel na ulici. Dentista k nim prý přičichl a řekl: „Ty jsou učitele Vašků.“

Zasáhl snad do všech oborů od zemědělství až po astronomii. Byl to takový předchůdce Járy Cimrmana. V malé obci na sever od Prahy, kde v místní škole učil, vedl takřka všechny zájmové kroužky. Předsedal spolku hasičů a také spolku chovatelů králíků. Vedl řidičský kurz, aniž sám kdy získal řidičské oprávnění. A ve škole měl na starosti například kroužek kreslení. Se svými žáky prochodil celé okolí. Malovali vltavské údolí nebo kopce a skály, které se nad ním tyčí. Také si vzpomínám na aféru s kroužkem mladých mičurinců. Vašků v časopise *Pionýr*

zveřejnil článek, v němž tvrdil, že se jemu a jeho svěřencům podařilo zkřížit pýr s pšenicí, takže výsledná rostlina získala plody pšenice a odolnost pýru. Když pak přijel na nečekanou exkurzi kroužek mičurinců z Pardubic, učitel prchl ze školy zadním vchodem. Nic z toho, co zveřejnil, samozřejmě nebyla pravda.

Že je Vašků homosexuál, jsem dlouho netušil a myslím, že to nevěděl ani nikdo v obci, ani nikdo z mých spolužáků. Už dva nebo tři roky jsem byl ze základní školy venku a studoval jsem na jednom pražském gymnáziu. Jednou jsem šel domů úzkou strmou uličkou, kde bydlel. Zahlédl mě a zavolal na mě, jestli se nechci podívat na jeho nové akvarely. Bylo to to poslední, co jsem chtěl v tu chvíli vidět. Ze slušnosti jsem však souhlasil. Když jsem vstoupil do jeho staromládeneckého brlohu, začal mi ukazovat své nesnesitelně amatérské výtvary, které považoval za rovnocenné Zdence Braunerové, nebo dokonce Antonínu Chittussimu.

Nechal jsem ho při tom a už jsem se chtěl loučit, když vtom mi ještě nabídl skleničku jablečného vína, které právě stácel. Chuť mělo nevalnou, ale skleničku jsem, opět ze slušnosti, vypil. Hned mi dolil další, a když si myslel, že už mě dostatečně ožral, rozepnul si poklopec, vyndal své zvadlé přirození a začal onanovat. Snažil se, ale moc mu to nešlo. Zeptal se mě, jestli mi to nevadí. Chtělo se mi zvracet, ale nevím proč ze mě vyšlo: „Jen pokračujte, pane učiteli.“ Ještě chvíli se o cosi pokoušel, supěl u toho, avšak k ejakulaci nedošlo. Chvilku jsem ho nechal, ale pak jsem vyběhl ven. Ještě ve dveřích mě držel za rukáv a prosil, abych zůstal, že zažiju něco nevšedního, že mi totiž bude lízat koule. To už jsem nevydržel, odstrčil jsem ho a několikrát jsem se za brankou vyzvracel.

Ještě dlouho mi učitel Vašků nedal pokoj. Chodil mě pozorovat na místní tenisové kurty, kde jsem často hrával. Zdálo se

mě zamilovaně sledoval. Dokonce navštívil v práci mou mámu a nabízel jí, že pro mě sežene výhodnou prázdninovou brigádu na senách, kde bychom byli pochopitelně ubytovaní spolu... Učitel Vašků byl prostě blbec.